

Obsah

Úvodní slovo	8
1 Povaha a rozsah problému	11
1.1 Epidemiologie	11
1.2 Užítí, užívání, nadužívání, zneužívání, závislost	11
1.3 Prevalence užívání alkoholu, tabáku a konopných a dalších drog v populaci dětí a adolescentů	13
2 Prevence	16
2.1 Definice prevence	16
2.1.1 Co je prevence?	16
2.1.2 Preventivní věda	17
2.1.3 Implementace a implementační věda	18
2.2 Úrovně prevence	21
2.2.1 Prevence jako součást kontinua systému péče	22
2.2.2 Podpora zdravého životního stylu	23
2.2.3 Univerzální prevence	24
2.2.4 Selektivní prevence	25
2.2.5 Indikovaná prevence	26
2.2.6 Časná diagnostika a intervence	27
2.3 Cílové skupiny	28
2.4 Kvalita a excelence v prevenci	29
2.4.1 Preventivní pracovníci	30
2.4.2 Vzdělávání v preventivní vědě	32
2.4.3 Standardy kvality	32
2.4.4 Možná budoucí podoba systému prevence v ČR	34
2.4.5 Vědecké hodnocení kvality	36

3	Teoretické perspektivy v oblasti rizikového chování	38
3.1	Rizikové chování	39
3.2	Teoretické perspektivy rizikového chování	40
3.2.1	Procesy v prevenci rizikového chování	41
3.2.2	Biologické a osobnostní faktory	41
3.2.3	Prostředí na mikroúrovni	45
3.2.4	Prostředí na makroúrovni	50
3.3	Jak preventivně působit – vybrané oblasti zájmu	51
3.3.1	Resilience	51
3.3.2	Rizikové a protektivní faktory	51
3.3.3	Klíčové výkladové a intervenční modely	53
3.4	Hlavní typy preventivních intervencí	55
3.4.1	Intervence zaměřené na rozvoj životních dovedností	55
3.4.2	Intervence zaměřené na intrapersonální rozvoj	58
3.4.3	Intervence se sociální komponentou	58
3.4.4	Intervence založené na poskytování informací	58
3.4.5	Snižování rizik a poškození v prevenci	60
3.4.6	Intervence zacílené na rodiče	62
3.4.7	Intervence na úrovni komunity a environmentální prevence	63
3.4.8	Prevence a proces socializace	63
4	Efektivita v prevenci	65
4.1	Výzkum efektivity	66
5	Kontrolovaný preventivní experiment	68
5.1	Teoretický úvod – randomizované kontrolované studie	69
5.2	Fidelita a RCT	73
5.3	Jak na to: Příklad realizace preventivní RCT v praxi v České republice	75

5.3.1	Intervence Unplugged	76
5.3.2	Ideový záměr	81
5.3.3	Design	83
5.3.4	Soubor a jeho konstrukce	84
5.3.5	Etika a konstrukce kódu	85
5.3.6	Nástroje a sběr dat v terénu	88
5.3.7	Intervence	90
5.3.8	Fidelita – praktické hledisko	91
5.3.9	Datový soubor a čištění dat	94
5.3.10	Statistika	95
5.3.11	Publikování výsledků	97
6	Výzkumné priority pro příštích 10 let	98
6.1	Cílové skupiny	98
6.2	Preventivní intervence	99
6.3	Nástroje pro měření a diagnostiku	100
6.4	Sledování procesu a zjišťování míry úspěšnosti implementačního procesu	100
6.5	Systémová prevence a ekonomické aspekty v prevenci	101
7	Závěr	102
	<i>Literatura</i>	103
	<i>Seznam použitých zkratk</i>	116
	<i>Seznam obrázků</i>	117
	<i>Seznam tabulek</i>	118
	<i>Věcný rejstřík</i>	119
	<i>Jmenný rejstřík</i>	122
	<i>Abstrakt</i>	123
	<i>Summary</i>	124